

אשה, ואחר כך ייבם את יבמתו, אשת אחיו הראשון.

ודוחה הגמרא: האם בהכרח שמדוברת המשנה בכגון שתחילה נשא האח השני את אשתו ורק אחר כך ייבם את יבמתו, ולכן היא נקראת ה"שניה"?

מי, האם לא עסקינן במשנתנו, דקודם ייבם האח השני את יבמתו שנפלה לו מאחיו הראשון, ורק אחר כך כנס את אשתו. ואז אי אפשר לקרוא לאשת הראשון בשם "שניה" לנישואין?!

אלא, כך יש לתרץ את הגירסא השניה:

מאי "שניה" יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו" — זאת שהיא שניה בנשואין, שהיתה נשואה פעמיים, פעם אחת לאח הראשון, ופעם שניה לאח השני.

ועתה מבארת הגמרא את יסוד הדין של אשת אחיו שלא היה בעומו:

אשת אחיו שלא היה בעולמו — היבא כתיבא שהיא אסורה ליבום?

אמר רב יהודה אמר רב: אמר קרא בתחילת פרשת יבום [דברים כה]:

"כי ישבו אחים — יחדו".

וכך יש לדרוש את הפסוק:

"כי ישבו אחים" — באחים שהיתה להם ישיבה אחת בעולם הכתוב מדבר — פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו, שלא היתה לשני האחים "ישיבה אחת" בעולם.

"יחדו" — אין מצות יבום נוהגת אלא

מכח מאמר הקידושין, מדרבנן, כצרת אשת אחיו שלא היה בעולמו. [ועיין לשון רש"י!]

גמרא:

שנינו ברישא של משנתנו, שאם ייבם האח השני את אשת האח הראשון, ומת, הראשונה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשניה יוצאת משום צרתה.

אך יש המחליפים את הגירסא של "ראשונה" ב"שניה", ושונים כך:

השניה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והראשונה יוצאת משום צרתה.

אמר רב נחמן: מאן דתני את הנוסח המופיע במשנתנו, "ראשונה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו" — לא משתבש! גירסתו נכונה, ואינה שיבוש בטעות.

וכן מאן דתני את הגירסא האחרת, "שניה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו", גם הוא לא משתבש!

והיינו, שתי הגירסאות נכונות להלכה, וההבדל ביניהן הוא במשמעות המילים "ראשונה" ו"שניה", וכפי שמתבאר להלן:

י-ז ב מאן דתני "ראשונה" יוצאת משום אשת

אחיו שלא היה בעולמו, לא משתבש. כי מאי "ראשונה" שאמר התנא — זאת שהיא "ראשונה" לנפילה, שנפלה ראשונה, מהאח הראשון, וצרתה נפלה רק בנפילה השניה, מהאח השני.

ומאן דתני "שניה" יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, נמי לא משתבש. כי מאי "שניה" שאמר התנא — האשה השניה לנישואין של האח השני, שהיה כבר נשוי